

CJUE: O reglementare nationala poate sa prevada un termen de prescriptie pentru actiunea în restituire întemeiata pe o clauza abuziva

Curtea de Justitie a Uniunii Europene a decis, joi, ca o reglementare nationala poate sa prevada un termen de prescriptie pentru actiunea în restituire întemeiata pe o clauza abuziva dintr-un contract încheiat între un profesionist si un consumator.

Acest termen nu poate fi mai putin favorabil decât cel prevazut pentru actiunile similare în dreptul national si nici sa faca, în practica, imposibila sau excesiv de dificila exercitarea drepturilor conferite de dreptul Uniunii, informeaza un comunicat de presa al CJUE.

JB si KC au încheiat contracte de credit de nevoi personale cu Raiffeisen Bank si, respectiv, BRD Groupe Societe Generale. Dupa rambursarea integrala a acestor credite, fiecare dintre ei a sesizat Judecatoria Târgu Mures (România) cu actiuni prin care solicitau sa se constate caracterul abuziv al anumitor clauze ale acestor contracte care prevedeau plata unor comisioane de procesare si de administrare lunara, precum si posibilitatea bancii de a modifica rata dobânzii.

Raiffeisen Bank si BRD Groupe Societe Generale au aratat ca, la data introducerii actiunilor, JB si KC nu mai aveau calitatea de consumator, întrucât contractele de credit încetaseră ca urmare a executarii lor integrale, si nu mai aveau dreptul de a introduce o actiune în justitie.

Judecatoria Târgu Mures a considerat ca executarea integrala a unui contract nu împiedica verificarea caracterului abuziv al clauzelor acestuia si a retinut ca aceste clauze erau abuzive. Aceasta instanta a obligat prin urmare cele doua institutii bancare sa restituie sumele platite de JB si de KC în temeiul acestor clauze împreuna cu dobânda legala.

Raiffeisen Bank si BRD Groupe Societe Generale au declarat apel împotriva acestei decizii.

În acest context, Tribunalul Specializat Mures (România) solicita Curtii sa stabileasca daca Directiva 93/13 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii continua sa se aplice dupa executarea integrala a unui contract si, eventual, daca o actiune în restituirea sumelor primite în temeiul clauzelor contractuale considerate abuzive poate fi supusa unui termen de prescriptie de trei ani care începe sa curga de la data încetarii contractului.

Prin hotărârea sa de joi, Curtea aminteste, mai întâi, ca obligatia instantei nationale de a înlătura o clauza contractuală abuziva care impune plata unor sume care se dovedesc nedatorate determina restituirea acestor sume.

Cu toate acestea, Curtea arata ca, în lipsa unei reglementari în dreptul Uniunii, revine ordinii juridice interne a fiecarui stat membru atributia de a prevedea modalitatile procedurale aplicabile actiunilor în justitie pentru a asigura protectia drepturilor cetatenilor Uniunii. Cu toate acestea, respectivele modalitati nu trebuie sa fie mai putin favorabile decât cele aplicabile unor actiuni similare de natura interna (principiul echivalentei) si nu trebuie faca, în practica, imposibila sau excesiv de dificila exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridica a Uniunii (principiul efectivitatii).

În ceea ce priveste principiul efectivitatii, Curtea aminteste ca sistemul de protectie instituit de directiva referitor la clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii are la baza ideea ca consumatorul se afla într-o situatie de inferioritate în raport cu profesionistul. În aceasta privinta, chiar daca un termen de prescriptie de trei ani pare, în principiu, suficient din punct de vedere material pentru a permite consumatorului sa pregateasca si sa

formuleze o cale de atac efectivă, în măsura în care începe să curgă de la data executării integrale a contractului și risca, totuși, să expire înainte chiar ca consumatorul să fi putut avea cunoștința de natură abuzivă a unei clauze cuprinse în acest contract. Acest termen nu este, asadar, de natură să îi asigure consumatorului o protecție efectivă.

În aceste condiții, limitarea protecției conferite consumatorului exclusiv la durata executării contractului în discuție nu poate fi conciliată cu sistemul de protecție instituit de directivă. Principiul efectivității se opune, asadar, ca acțiunea în restituire să fie supusă unui termen de prescripție de trei ani, care începe să curgă de la data la care contractul respectiv încetează, indiferent dacă consumatorul avea, sau putea în mod rezonabil să aibă, la acea dată, cunoștința de caracterul abuziv al unei clauze a acestui contract.

În ceea ce privește principiul echivalenței, Curtea aminteste că respectarea acestuia presupune ca norma națională în cauză să se aplice fără deosebire atât acțiunilor întemeiate pe încălcarea dreptului Uniunii, cât și celor întemeiate pe nerespectarea dreptului intern care au un obiect și o cauză asemănătoare. În această privință, el se opune unei interpretări a legislației naționale potrivit căreia termenul de prescripție al unei acțiuni judiciare în restituirea sumelor plătite în temeiul unei clauze abuzive începe să curgă de la data executării integrale a contractului, în timp ce acest termen începe să curgă, în ceea ce privește o acțiune similară în dreptul intern, de la data constatării judiciare a cauzei acțiunii.

Curtea a concluzionat că Directiva 93/13 nu se opune unei reglementări naționale care, deși prevede caracterul imprescriptibil al acțiunii în constatarea nulității unei clauze abuzive utilizate într-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, supune unui termen de prescripție acțiunea prin care se urmărește invocarea efectelor restitutorii ale acestei constatări.

Acest termen nu trebuie să nu fie însă mai puțin favorabil decât cel aplicabil unor acțiuni similare în dreptul intern și nici să facă, în practică, imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii.

Directiva 93/13 în discuție, precum și principiile echivalenței și efectivității se opun unei interpretări a reglementării naționale de către instanțele naționale potrivit căreia termenul de prescripție de trei ani al unei acțiuni judiciare în restituirea sumelor plătite în temeiul unei clauze abuzive începe să curgă de la data executării integrale a contractului, atunci când se prezuma, fără necesitatea verificării, că, la acea dată, consumatorul trebuia sau ar fi trebuit să aibă cunoștința de caracterul abuziv al clauzei în discuție sau atunci când, pentru acțiuni similare de drept intern, același termen începe să curgă de la constatarea judiciară a cauzei acestor acțiuni.